

**ASPECTE PROBLEMATICE AFERENTE RECUNOAȘTERII ȘI EVALUĂRII
DATORIILOR FINANCIARE****PROBLEMATIC ASPECTS RELATING TO THE RECOGNITION AND
MEASUREMENT OF FINANCIAL DEBTS*****RUSSU Nicolai****Academia de Studii Economice a Moldovei
e-mail:cochermoldova@gmail.com*

Abstract. Considering that the capital of any entity can be constituted both from its own sources and from borrowed sources, they are subject to the laws of economic activity, namely the dynamic correlation between the increase of needs and the limitation of resources. With each stage of evolution of the world economy, the needs increase and the resources become more and more limited. Thus, a mechanism for lending resources against a payment was created, which from the point of view of accounting and auditing is a complex procedure based on the influence of various factors. The major objectives of the research are focused on establishing the importance and problems of accounting and auditing of financial debts and designing possible solutions and concrete results applying various particular research methods and techniques, as well as formulating conclusions specific to the topic. The theoretical research is based on scientific papers and publications of national and international scholars, as well as national and international regulations and those widely accepted in the field of accounting and auditing of financial debts. Financial debts as a study element of the accounting science is treated as a component of an entity's financial obligations for the temporary use of attracted resources, which in itself is an element of financial liabilities and has a significant impact on the appreciation of the entity's activity and provides users with situations. A detailed picture of the components and the degree of indebtedness of the entity, delimiting the borrowed sources of payment for them, or these two complementary components are based on similar economic characteristics based on time and risk elements. The part of the recommendations and solutions related to the researched issues incorporates in its content modern and necessary aspects for the interested parties, based on the mission of exhaustive approach of the accounting and financial reporting processes of indebtedness costs as well as their audit, avoiding maximum safety moments or reserves exposure, motivated by an incomplete or superficial image and presentation of information. The additional value of the research has a special theoretical-practical importance for the target groups that practice accounting and /or audit of the financial debts and the complementary accounting elements that interact in a correlated way.

Keywords: Recognition; Measurement; Financial debts; IFRS; Professional judgment

JEL classification: M4 Accounting and Auditing

Introducere

Globalizarea și evoluția economică după modelul comunitar a Republicii Moldova creează provocări și situații specifice de înfruntat pentru aducerea la echilibru și integrarea calitativă a practicilor și prevederilor legale în sistemul global al contabilității și auditului. Necesitatea armonizării contabilității și auditului cu legislația Uniunii Europene, Standardele Internaționale de Raportare Financiară (pe parcursul textului IAS și IFRS) și Standardele Internaționale de Audit este o măsură asumată la nivel politic și reprezintă un efect cu rezultate palpabile pentru utilizatori din diferite sisteme economice, dar care aplică principii și metode similare de contabilitate și audit. Aceasta se referă, în special, la contabilitatea și auditul datoriilor financiare care, după metodologia și mecanismul de realizare, este unul dintre cele mai importante și de perspectivă sectoare de evidență a entităților care își dezvoltă activitatea prin atragerea surselor externe de finanțare.

În prezent, importanța datoriilor financiare ca un element semnificativ și tematic al datoriilor în contabilitatea financiară capătă o valoare majoră în situația în care piața creditelor bancare și

împrumuturilor de diferită natură se dezvoltă calitativ, oferind oportunități entităților de a solicita și folosi aceste capitaluri întru dezvoltarea și amplificarea afacerilor.

Această situație generează efecte directe asupra contabilității atragerii și utilizării creditelor bancare și împrumuturilor și impactul acestora asupra altor elemente contabile, precum și poziția lor în situațiile financiare. Mai mult ca atât, auditarea datoriilor financiare sub aspect particular evidențiază o multitudine de abordări specifice fiecărei entități bazate pe caracteristicile domeniului de activitate, scopurile utilizării creditelor și împrumuturilor, precum și raționamentul profesional al contabililor care implementează, de comun cu managementul sisteme complexe de administrare și raportare a datoriilor financiare.

Multitudinea factorilor și aspectelor juridice menționate influențează direct modul și procedurile particulare de recunoaștere și evaluare a datoriilor financiare. Aceste elemente condiționează aplicarea cu responsabilitate majoră și integritate absolută a raționamentului profesional de către contabili întru prezentarea corectă, exhaustivă și veridică a elementelor contabile aferente datoriilor financiare.

Conținutul de bază

Aspectul problematic al recunoașterii datoriilor financiare reprezintă o provocare actuală pentru reprezentanții mediului științific cât și pentru practicieni având în vedere abordările și viziunile diferite. Cu toate acestea aspectul de bază rămîne a fi discuția argumentată cu referire la nucleul procedurii de recunoaștere a datoriilor financiare. Conform unor viziuni moderne și normative, care nu se contrazic, recunoașterea reprezintă procesul de includere în rapoartele financiare a elementelor contabile, inclusiv a datoriilor financiare. Problema ideologică în aspectul recunoașterii o reprezintă abordarea adoptată. Astfel „din punct de vedere contabil, pot fi evidențiate două abordări principale privind recunoașterea datoriilor financiare: recunoașterea este concepută ca un procedeu tehnic al contabilității de a reflecta datoriile financiare în contabilitate și în situațiile financiare.” [1, p.18] Această abordare este una specifică mediului academic al Federației Ruse. De la această bază pornesc și reglementările specifice a relațiilor economice și problematicii recunoașterii datoriilor financiare. Pe de altă parte recunoașterea este tratată ca un proces complex de stabilire a perioadei în care datoriile financiare pot fi înregistrate în contabilitate și în situațiile financiare. Această metodă și abordare este specifică și comună viziunilor savanților internaționali și sta la baza principiilor de elaborare a reglementărilor comunitare în domeniul contabilității.

În viziunea autorului ambele abordări au argumentele sale și pot fi aplicate la momentul recunoașterii datoriilor financiare, însă existența acestora în sine poate genera scepticism contabil în partea ce ține de corectitudinea aplicării, precum și abordări interpretative cu nuanțe subiective în sensul posibilității devierii de la reglementările legale.

Totodată diversitatea viziunilor asupra recunoașterii datoriilor financiare au și aspecte comune care stau la baza măsurii și pot fi grupate în elemente obligatorii de bază cu caracter de cerințe pentru recunoașterea datoriilor financiare. Aceste cerințe reprezintă platforma metodologică de recunoaștere de la care evoluează celelalte procese de contabilizare și prezentare în situațiile financiare a datoriilor financiare.

Astfel, cei patru piloni importanți de care se ține cont la recunoașterea datoriilor financiare, indiferent de abordarea aplicată se referă la cerințe ca: elementele contabile să corespundă definițiilor datoriilor financiare; datoriile financiare să fie atribuite și să fie controlabile de entitate ca rezultat al evenimentelor anterioare (în baza drepturilor juridice asupra acestora); să existe o certitudine întemeiată că în urma tranzacției avantajele economice se vor majora sau se vor diminua; valoarea datoriilor financiare să poată fi determinată cu un grad înalt de exactitate. În procesul examinării acestor elemente fundamentale apar o multitudine de întrebări cu caracter specific conceptual care după natura sa pot afecta albia raționamentului profesional aplicat de contabili la recunoașterea datoriilor financiare.

În această situație, contabilii și părțile interesate în recunoașterea corectă și completă a datoriilor financiare urmează să aplice raționamentul profesional într-o manieră variată, pentru a atinge scopurile propuse și a interconecta într-un tot întreg cele patru concepte de bază ale recunoașterii datoriilor financiare. Prin urmare, autorul sugerează elaborarea și întocmirea în procesul recunoașterii datoriilor financiare a listelor de verificare sau așa numitor chestionare, grupate în patru compartimente care ar fi un argument în plus pentru dovedirea cifrelor rezultate din administrarea datoriilor financiare și prezentarea acestora în situații financiare.

La examinarea componentelor definitorii a datoriilor financiare se constată lipsa unei definiții clare și exhaustive a acestei sintagme. Se presupune că la bază stă definiția datoriilor ca un complex universal aplicabil cu imigrări derivative noțiunii de datorii financiare. Cu toate acestea, IAS 1 „Prezentarea situațiilor financiare” atenționează despre unele aspecte referitoare la recunoașterea datoriilor financiare curente și celor pe termen lung. Respectiv, pentru a avea o diferențiere clară și bazată, la recunoașterea datoriilor financiare este necesar de înțeles cu precizie maximală dată aceste datorii vor fi rambursate în decursul perioadei de gestiune (până la 12 luni) sau acestea sunt preconizate a fi gestionate pe o perioadă îndelungată.

Identificarea aspectelor problematice recunoașterii datoriilor financiare încorporează în sine o evaluarea teoretico-practică ce stă la baza procesului și are menirea stabilirii unor cazuri specifice care pot influența calitatea situațiilor financiare în partea ce ține de datoriile financiare.

Astfel se prognozează, că cele mai riscante momente aferente recunoașterii datoriilor financiare se referă la conținutul și interpretarea definițiilor, aspectul juridic al apariției datoriilor financiare, efectele datoriilor financiare asupra activității entității și gradul de complexitate a acestora precum și identificarea valorii datoriilor financiare.

Ultimul segment de risc este unul vital pentru imaginea situațiilor financiare, deoarece valoarea datoriilor financiare prezentate în situațiile financiare are un impact semnificativ asupra întregii structuri financiare a entității. Modul de identificare și stabilire a valorii datoriilor financiare este o încercare responsabilă pentru contabilii și urmărește în sine o tendință cerută de IFRS cu referire la plenitudinea și veridicitatea informațiilor prezentate.[5]

Actualmente legislația națională abordează contabilitatea și auditul datoriilor financiare prin prisma actelor normative de nivel interdepartamental cu statut obligatoriu și care sunt elaborate și racordate la prevederile și cerințele legislației comunitare. Aceste transpuneri de principii și cerințe reprezintă o abordare unică și acceptabilă pentru participanții la activități economice ce se referă la datorii, în special cele financiare. În același sens, legislația națională oferă posibilitatea aplicării directe a prevederilor legale internaționale în sensul simplificării și unificării procedurilor de contabilizare a datoriilor financiare.

Dacă luăm în considerare contabilitatea internațională, trebuie remarcat faptul că „nu există standarde și reglementări teoretice și practice specifice în setul Standardelor Internaționale de Raportare Financiară privind contabilitatea datoriilor financiare” [8]. Prin urmare autorul menționează, că definirea, clasificarea, tratamentul contabil al datoriilor sunt reglementate de unele cele mai importante acte normative, printre care: IAS 39 Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare (cu aplicabilitate limitată datorită emiterii IFRS 9 „Instrumente financiare”), IAS 37 „Provizioane, datorii contingente și active contingente”.

Combinția IFRS menționate oferă utilizatorilor concepte cheie de abordare a datoriilor, inclusiv a celor financiare și pregătirea informațiilor pentru raportare. Totodată IAS 32 „Instrumente financiare: prezentare” în sensul său și scopul poziționat, are menirea de a prezenta opțiunile contabile aferente principiilor de abordare a informațiilor despre instrumentele financiare sub formă de datorii, inclusiv cu relevanță pentru datorii financiare.

În opinia autorului, politicile regulatorului în domeniul reglementării contabilității și auditului datoriilor financiare oferă utilizatorilor libertate și oportunitate argumentată în alegerea și aplicarea normelor legale. Respectiv, combinarea într-un sistem economic național a multiplelor metode,

tehnici, procedee și abordări specifice în contabilizarea și auditul datoriilor financiare reprezintă un domeniu pasibil cercetării și analizei din punct de vedere teoretic și practic la diferite nivele de interacțiune și dezvoltare a relațiilor economice din care pot apărea datoriile financiare, ca concept și ca element al situațiilor financiare.

Este de menționat, că legislația națională în domeniul contabilității și raportării financiare, cu referire la datoriile financiare, conține prevederi specifice incluse în standardele naționale de contabilitate. Totodată dreptul entităților de a aplica IFRS, oferă posibilitate acestora să se bazeze în activitatea sa pe normele descrise în ele.

Sub aspect general aferent aprecierii financiare a grupului datoriilor în contabilitatea financiară pot fi puse în evidență prevederile Cadrului general conceptual al raportării financiare, care specifică, în maniera generală și aplicabilă precum, că o datorie este recunoscută situații financiare în cazul în care entitatea va diminua resursele sale economice prin ieșirea acestora, ori cu alte cuvinte datoria va fi onorată și că valoarea la care se va realiza această onorare a obligațiilor poate fi evaluată în mod fiabil.

Mai mult ca atât, sub aspect juridic, autorul pune în evidență și faptul, că în practică, obligațiile din contractele civile care nu sunt îndeplinite în mod proporțional sau sunt mimate de fiecare parte nu ar trebui recunoscute ca datorii în situațiile financiare. Respectiv, în dependență de circumstanțele existente, unele obligații pot fi încadrate în definiția datoriilor, iar recunoașterea acestora necesită îndeplinirea cerințelor de bază menționate mai sus.

În condiții focusate, autorul specifică, că recunoașterea este procesul încorporării în bilanț sau în situația veniturilor și cheltuielilor a unui element care corespunde definiției unui element care îndeplinește criteriile de recunoaștere. Cu alte cuvinte, „acest proces implică descrierea în cuvinte a respectivului element și asocierea unei anumite sume, precum și includerea respectivei sume în bilanț sau în situația veniturilor și cheltuielilor”[6]. Prin urmare, rezultatul includerii unei datorii în rapoartele specifice în componența veniturilor sau a cheltuielilor are la bază conceptul definirii exhaustive și interconectate a elementelor acestei definiții care acționează simultan și în comun pentru aprecierea unei datorii ca fiind o noțiune cu relevanță contabilă.

Nerecunoașterea acestor elemente nu este rectificată prin prezentarea politicilor de contabilitate folosite, și nici prin note sau materiale explicative. Prin urmare, rămâne la decizia contabililor, prin aplicarea raționamentului profesional identificarea și recunoașterea datoriilor financiare în contabilitate, conform prevederilor speciale expuse în politicile contabile sau note explicative. Totodată, autorul este de părerea, că ținând cont de specificul activității, recunoașterea datoriilor financiare se bazează în primul rând pe aspectul juridic și anume conținutul raporturilor juridice și nu de forma documentului. Prin urmare, se recomandă cu caracter de argumentare aplicarea de către contabili în procesul recunoașterii datoriilor financiare a principiilor consecvente și interconectate, iar interacțiunea cu aspectele juridice ale fenomenelor urmează a fi una strânsă și reciprocă.

În partea ce ține de reglementările naționale aferente subiectului datoriilor financiare, se menționează despre o abordare generală prin Standardul Național de Contabilitate „Capital propriu și datorii”, care include în sine prevederile generale și referințele la IFRS.

Astfel, potrivit dispozițiilor cu caracter de bază ale SNC „Capital propriu și datorii” datoriile financiare includ datoriile aferente diferitor forme de contracte civile care generează raporturi juridice sub formă de credite și împrumuturi primite pe un termen stabilit și pentru o anumită plată (dobândă) sau gratuit; active primite în leasing financiar etc.

Conform abordării descrise de actul normativ menționat, datoriile aferente principalului se recunosc pe măsura primirii părții de bază sau a obiectului contractului de credit sau împrumut iar, datoriile aferente dobânzilor se recunosc pe măsura calculării lor conform condițiilor contractuale. Astfel, regulatorul pune accentul pe perioada de timp necesară recunoașterii datoriilor financiare în contabilitate, ori recunoașterea acestora fără a avea o abordare specifică momentului producerii faptei economice ar fi inoportună.

În opinia autorului, reglementările naționale sunt limitate după conținut și acoperă doar o parte practică a datoriilor financiare. Totodată având în vedere libertatea contabililor de aplicare a prevederilor IFRS, datoriile financiare în aspect metodologic pot fi ghidate de un set de standard internaționale menționate mai sus. Cu toate acestea o abordare concretă și tematică a datoriilor financiare, inclusiv în ceea ce ține de recunoașterea acestora nu este prezentată de nici un standard de contabilitate.

În particular, principiile pentru recunoașterea și evaluarea datoriilor financiare și a anumitor contracte de cumpărare sau vânzare a elementelor nefinanciare sunt descrise de IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare”. Regula de bază care direcționează fluxul metodologic al prevederilor standardului menționat se referă la faptul, că o entitate trebuie să recunoască o datorie financiară în situația poziției sale financiare atunci când, și numai atunci când entitatea devine o parte a prevederilor contractuale ale instrumentului. Astfel, spre deosebire de prevederile naționale, prin care se specifică ca element obligatoriu pentru recunoaștere factorul de perioadă de timp, standardul în cauză se limitează doar la aspectul juridic al raporturilor.

Totodată IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare” rămâne în istorie fiind înlocuit prin IFRS 9 „Instrumente financiare”, care are la bază prevederile standardului vechi, însă oferă o claritate în partea ce ține de aplicabilitate.[4] Astfel, acesta este aplicabil tuturor entităților care gestionează datorii financiare în sensul standardului, fără limitări. Totodată, noul standard determină aplicarea unor norme mai dezvoltate de recunoaștere și evaluare a datoriilor financiare.

Poziția dictată de IFRS 9 „Instrumente financiare” cu referire la domeniul de aplicabilitate este una graduală în sensul referirii la IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare”. În particular se are în vedere, că standardul nou se aplică pentru toate elementele care intră sub incidența standardului vechi. Astfel, pot apărea întrebări cu bază argumentată în partea ce ține de necesitatea elaborării unui nou standard care face referire la prevederile deja existente.

În partea ce ține de recunoașterea inițială a datoriilor financiare IFRS 9 „Instrumente financiare” păstrează principiile existente [2] și anume, că o entitate trebuie să recunoască o datorie financiară în situația poziției sale financiare atunci când, și numai atunci când, entitatea devine o parte a prevederilor contractuale ale instrumentului. Atunci când o entitate recunoaște pentru prima dată o datorie financiară, ea trebuie să o clasifice și să o evalueze în conformitate cu prevederile specifice descrise în standard.

Ținând cont, că IFRS 9 „Instrumente financiare” are o arie de aplicabilitate vastă, inclusiv și pentru societăți comerciale care au tangențe minore cu necesitatea prezentării specifice a datoriilor financiare în situațiile financiare, acesta are ca grup țintă de utilizatori instituțiile financiare și societățile comerciale similare care după natura sa de activitate sunt obligate să evedențieze și să publice informații care să corespundă exact așteptărilor utilizatorilor.

În opinia unor practicieni internaționali specializați în contabilizarea și raportarea celor mai specifice datorii financiare, modul de contabilizare și de prezentare în situațiile financiare a datoriilor financiare depinde în mare măsură și de aspectul juridic al evenimentului economic, iar aplicabilitatea IFRS 9 „Instrumente financiare” devine una selectivă și chiar inutilă pentru mai multe tipuri de tranzacții care generează apariția datoriilor financiare [7]. Prin urmare, afirmațiile autorului precum, că reglementarea din punct de vedere contabil a datoriilor financiare este una abstractă și generalistă, capătă argumente forte.

Folosind o viziune focalizată a recunoașterii datoriilor financiare conform reglementărilor existente se poate concluziona, că nivelul de dezvoltare a subiectului este unul dezvoltat și amplu. Cu toate acestea există o multitudine de situații cu efect generativ a datoriilor financiare și necesitate de recunoaștere, care nu sunt acoperite exact cum prevăd reglementările.

Mai mult ca atât, legislația națională cu referire la recunoașterea datoriilor financiare este limitată și face referire la reglementările internaționale. Acest comportament se argumentează prin faptul, că evenimentele economice simple care duc la apariția datoriilor financiare pot fi tratate în baza regulilor generale existente în standardele naționale de contabilitate, iar faptele economice din activitatea

instituțiilor financiare, fondurilor de investiții, companiilor de asigurări și altor organizații similare, urmează a fi contabilizate după regulile oferite de IFRS, ori această procedură sporește gradul de integrare a entităților în spațiul economic comunitar și internațional.

Problema evaluării datoriilor financiare reprezintă, unul din cele mai sensibile subiecte din contabilitatea financiară. Aceasta are în vedere atribuirea unei valori monetare unei operațiuni economice care generează apariția datoriilor financiare.

Datoriile financiare ocupă locuri importante în bilanț, cu un rol foarte semnificativ în reflectarea poziției financiare și în analiza echilibrului financiar a unei entități.

Evaluarea și prezentarea informațiilor privind datoriile financiare, sunt factori deosebiți prin influența specifică și focalizată asupra deciziilor ce pot fi luate de către utilizatorii situațiilor financiare. Multitudinea aspectelor de raportare financiară reglementează imperativ sau permit o diversificare de evaluări și reproducere a elementelor la valoarea justă în situațiile financiare. Potrivit cerințelor cadrului normativ internațional, evaluarea datoriilor financiare se efectuează la recunoașterea acestora după care urmează evaluarea ulterioară. Acest procedeu este binecunoscut în teoria și practica contabilă și se acceptă pentru stabilirea modelului de evoluție a datoriilor financiare în administrarea contabilă a acestora.

Astfel, IFRS 9 „Instrumente financiare” stabilește concret metodele de evaluare a datoriilor financiare. Aceste metode sunt răspunsul cerințelor dezvoltării moderne a raporturilor juridice care generează datoriile financiare, interacțiunilor practice în domeniul economic precum și abilităților contabile a utilizatorilor situațiilor financiare.[3]

Conceptul de oferire a alternativelor de evaluare a datoriilor financiare în dependență de caracteristicile acestora este unul argumentat și sustenabil. Efectele care apar urmare a recunoașterii și evaluării influențează semnificativ rezultatele prezentate în situațiile financiare. Prin urmare, după o practică solidă de aplicare a IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare”, sunt prezentate două modele de evaluare a datoriilor financiare care sunt platforma modelului de afaceri aplicat de entitate. Multe dintre cerințele cuprinse în IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare” au fost preluate în IFRS 9 „Instrumente financiare” printre care faptul, că datoriile financiare trebuie evaluate ulterior la costul amortizat, iar la recunoașterea inițială, datoriile financiare sunt evaluate la valoarea justă (la valoarea tranzacției), inclusiv costurile de tranzacție care sunt direct legate de apariția unei datorii financiare.

Autorul consideră, că contabilitatea sintetică și analitică a datoriilor financiare, ar trebui organizată astfel încât să se asigure simplitatea formării informațiilor necesare în situațiile financiare, precum și gestionarea acestor datorii financiare. În susținerea acestei abordări vine și afirmația precum, că „nivelul de detaliu al contabilității analitice ar trebui să permită analizarea răscumpărării acestei obligații în contextul fiecărei contrapartide și a tranzacțiilor de afaceri omogene în contextul fiecărui contract, precum și să reflecte separat pierderile și veniturile din dobânzi”. [9] Prin urmare, autorul concluzionează, că pentru dezvoltarea procedurilor analitice conform IFRS, un punct important ar trebui să fie crearea unui plan detaliat de conturi, care va permite crearea cu ușurință a rapoartelor și informațiilor necesare. Acest plan detaliat de conturi ar fi o soluție optimă pentru detalierea rezonabilă și oportună a înregistrărilor și clasificarea acestora conform principiilor de clasificare aprobate de entitate. Astfel, elaborarea unei liste de clasificare a datoriilor financiare sub aspecte diferite, în dependență de specificul activității, ar fi o soluție optimă, propusă de autor în sensul oferirii unei clarificări și imagini argumentate a situațiilor financiare, precum și pentru primirea deciziilor manageriale respective.

După cum este specificat în reglementările contabile naționale și internaționale, de bază valoarea justă a unui instrument financiar la recunoașterea inițială este, în mod normal, prețul tranzacției (adică valoarea justă a contravalorii date sau primite). Orice sumă suplimentară împrumutată este o cheltuială sau o reducere a venitului, cu excepția momentului în care

îndeplinește condițiile pentru a fi recunoscută drept un alt tip de activ. Prin urmare, autorul aduce o imagine consolidată a valorii juste, acesta fiind prețul tranzacției, ori includerea suplimentară în componența datoriilor financiare a costurilor care nu au tangență cu acestea ar fi o provocare metodologică cu aspect discutabil și poziție de interpretare. Prin urmare, autorul recomandă aplicarea raționamentului profesional la fiecare etapă de evaluare a datoriilor financiare.

Concluzii

În concluzii generale asupra cercetării este de menționat, că lucrarea întrunește unele din cele mai importante și problematice aspecte ale contabilității recunoașterii și evaluării datoriilor financiare. Prin aplicarea metodelor și tehnicilor de cercetare științifică, autorul a reușit să pună în dezbatere și să analizeze din punct de vedere științific aspectele ce stau la baza recunoașterii și evaluării datoriilor financiare, care pot conține rezerve nevalorificate pentru dezvoltare instituțională și practică.

Un moment special care a asigurat efectuarea cu succes a cercetării au fost publicațiile de specialitate la tema discutată și opiniile expuse, precum și recomandările înaintate. Totodată, autorul consideră, că pentru o deschidere mai amplă a subiectului este necesară o abordare tematică și aprofundată a cadrului legal. Mai mult ca atât, opiniile și recomandările expuse în publicațiile de specialitate nu sunt poziționate stabil pe o normă instituțională, fiind o argumentare teoretico-practică, care în unele situații poate avea efecte adverse pentru utilizatorii situațiilor financiare.

În același sens, autorul conștientizează, că criticile obiective aduse cadrului legal existent, precum și IFRS, au scopul de a identifica lacunele posibile și de a elimina orice incertitudine în raport cu aplicarea prevederilor.

Într-un final, recunoașterea și evaluarea datoriilor financiare în situații particulare și de exemplificare a prevederilor incluse în documente normative, este un subiect mai puțin tratat de IFRS, Standardele Naționale de Contabilitate precum și în literatura de specialitate. Acest fapt reprezintă o provocare pentru părțile interesate în dezvoltarea teoretică și practică a domeniului menționat și modernizarea abordărilor existente pentru a ajunge la o prezentare exhaustivă a informațiilor în situațiile financiare cu referire la datoriile financiare.

Acceptarea provocărilor menționate poate avea un efect de expansiune regulatorie în situațiile în care raționamentul profesional poate fi trata subiectiv de organele de supraveghere și control. Totodată, orice mișcare în acest domeniu reprezintă un pas spre edificarea sustenabilă și calitativă a sectorului recunoașterii și evaluării datoriilor financiare.

Propunerile de perfecționare și posibilele soluții enunțate în lucrare pot fi folosite ca bază pentru alte lucrări în sensul aplicării gândirii critice și orientate spre crearea unei platforme tematice de examinare a problemelor și soluțiilor în domeniul contabilității datoriilor financiare.

Bibliografie

1. BUCUR, V., BĂDICU G., DRAGOMIR N. Aspecte ale recunoașterii, evaluării și contabilizării costurilor îndatorării, Analele ASEM, ediția a XIII-a. Nr.1 / 2015
2. DOBA Ș. Impactul adoptării IFRS 9 în contabilitatea și fiscalitatea societăților de investiții financiare, EXPERTIZA ȘI AUDITUL AFACERILOR, NUMĂRUL 4, 6-12 FEBRUARIE 2018, Arad
3. IFRS 9 „Financial instruments” Accounting summary by Ernst&Young [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-ifrs-9-financial-instruments/\\$FILE/EY-ifrs-9-financial-instruments.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-ifrs-9-financial-instruments/$FILE/EY-ifrs-9-financial-instruments.pdf)
4. IFRS 9 Financial instruments: External resources <https://www.cpacanada.ca/en/business-and-accounting-resources/financial-and-non-financial-reporting/international-financial-reporting-standards-ifrs/external-resources/ifrs-9-financial-instruments-external-resources>
5. IFRS 9: Financial instruments <https://www.icaew.com/library/subject-gateways/accounting-standards/ifrs/ifrs-9>

6. MAGGI F., NATALE A., PEPANIDES T., RISSO E., SCHRÖCK G. IFRS 9: A silent revolution in banks' business models <https://www.mckinsey.com/business-functions/risk/our-insights/ifrs-9-a-silent-revolution-in-banks-business-models>
7. Актуальные вопросы МСФО 9, PwC <https://www.pwc.ru/ru/events/2017/2-session-2017.pdf>
8. ВЕРНИКОВ В, Особенности бухгалтерского учета дебиторской и кредиторской задолженности в международной практике, <https://www.audit-it.ru/articles/msfo/a24744/781287.html>
9. Практическое решение PwC для МСФО 9, PwC <https://www.pwc.kz/en/homepage-new/ifrs-9.pdf>